

A nagy sárga épület körül zúgva fújnak a bőjti szelek. A golyóktól koptatott falakat és a megrongált tetőzetet munkások javítják. Az úttesten rendőr vigyáz, a közlekedőket figyelmezteti a lehulló cserépdarabokra. A házban bent a Háromszögélő Hivatal tisztviselői dolgoznak. Az udvaron minden csendes, csak a port kavarja fel egy-egy sebesebb szélroham. A hangulat egyszóval hétköznapi, a Mária Terézia-korabeli barokkpallota körül, bár a hely és az idő ünnepi légkört parancsol.

A nagy, sárga épület a Várban áll, a Táncsics Mihály-utcának 9-es számú háza (az utcát eddig Werbőczy-utcának hívták) s azok közé a régi, bolthajtásos épületek közé tartozik, amelyekre írók és költők olyan kérlelően tekintenek, hát ha mégis egyszer elkezdenek mesélni, s elbeszélnek a multnak olyan csodálatos és rejtélyes történeteit, amelyek esetleg a maguk hétköznapióságában is izgalmasak, egész egyszerűen azért, mert az idő patinája, a századok pókhálaja, a multnak romantikája vonja be őket.

A nagy, sárga épület kezdetben — lehet ugyan, hogy akkor színe nem is volt még sárga, bár a monarchiának ez időben épült házait az úgynevezett schönbrunni sárgára festették — kaszárnya volt, amelyhez a kor rendjének megfelelően az udvaron épült börtön is tartozott. A vastag falak mögött minden bizonnyal több sóhaj szállt az ég felé, mint ének... Később a ház kicsinynek bizonyult kaszárnya céljaira és ezért különböző más rendeltetése lett. 1847 márciusában például egy foglyot hoztak az épületbe, aki „zavaros, forradalmi eszméket” hozott magával a párisi és londoni úttjáról s aki egyik írásának azt a címet merlte adni: „A nép szava Isten szava.” A fogoly, akit — akkoriban még — Táncsics Mihálynak hívtak, először az egykori kaszárnya-börtönbe került, majd mikor a lakatnyának egyik elsőemeleti, kicsiny, zeg-zugos szobájának ablakait befalazták — hogy a fogoly a szomszédos ház egyhangú falára se nézhessen —, átvitték a főépületbe.

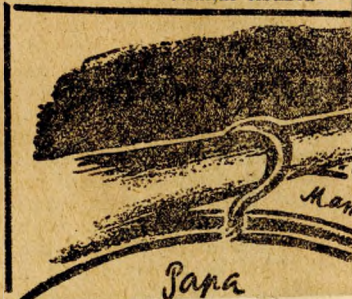
Az esztendő, amit Táncsics ebben a levegőtlen, szomorú, sötét zugban töltött, nagyon hosszú lehetett. Bár a számára életet jelentő papírt és tollat benyújtotta a porkoláb, akinek

„jó reggelt” köszönése volt az egyetlen emberi hang, ami a fogolyhoz elérkezett. A 48-as március 15-ének eseményei aztán szédületes és elképzelhetetlen gyorsasággal peregtek le: Klauzál Gábor és Nyáry Pál, akik elsőnek léptek be a börtön ajtaján, hogy kiszabadítsák, Teréz, a felesége, akit olyan régen nem látott, aztán a tömeg Pesten, a tüntetők, akik kifogták a lovakat kocsijából és maguk húzták, a Nemzeti Színház előadása, ahol újra és újra látni akarták...

Aztán nagyon sok minden történt, olyan események, melyekről a korszakok krónikásai megjegyzik, hogy azokat vérről és dicsőséggel írják be a nemzet történetébe. 1860-ban a nagy, sárga épület ismét őrizte azt a foglyot, akit ekkor már nem Stáncsics, hanem Táncsics Mihálynak hívtak.

A 67-es kiegyezéssel a börtön kapui is megnyíltak és a nagy, sárga épület békésebb rendeltetést nyert. A két világháború közötti korszakban például a pénzügyminisztériumhoz tartozott. Az ostrom minden borzalma a nagy, sárga épületet is megviselte, bár az életnek az a különös csodája, hogy az emberek rossz szándékát a Sors jóra fordítja, itt is megismétlődött. A kaszárnyához tartozó börtön, amelyben egykor anynyit szenvedtek a magyar katonák, legjobb óvóhelye lett a környéknek s a ház hiába kapott telitalálatot, a nagy, boltíves falak alatt lévőeknek semmi baja nem történt. 1948-ban az épület ismét gazdát cserélt. Az egyik külföldi követség vásárolta meg és követének alakította át lakóházzá. A kaszárnyából, a börtönből egy demokratikus nagyhatalom megbízottjának otthona lesz. A falra pedig felkerül Táncsics Mihály emléktáblája, amely annak az — egyre ritkább — embertípusnak fogja emléket őrizni, akinek voltak eszményei és azokért szenvedni is tudott...

Vadnai Zsuzsa

Közp. nyomt. XX. é. 23. sz.

				Budapestre vonatkozó újságcikkek		Oszályozás 92
				Szerző: Vadnai Zsuzsa		
TÁNCSICS MIHÁLY-UTCA 9				Tárgy: 92		Táncsics Mihály
Forrás: Magyar Nemzet		Idő: 1948. V. 14		Idő: 1948		
(Hely)		(Idő)		(Köt. v. füz.)		
(Oldal)		(Oldal)		(Oldal)		
Helyszám:				Személy:		Hely:
Helyszám:				Személy:		

Budapest nyomda "N.", Közp. vatrohaza. — 1896/50